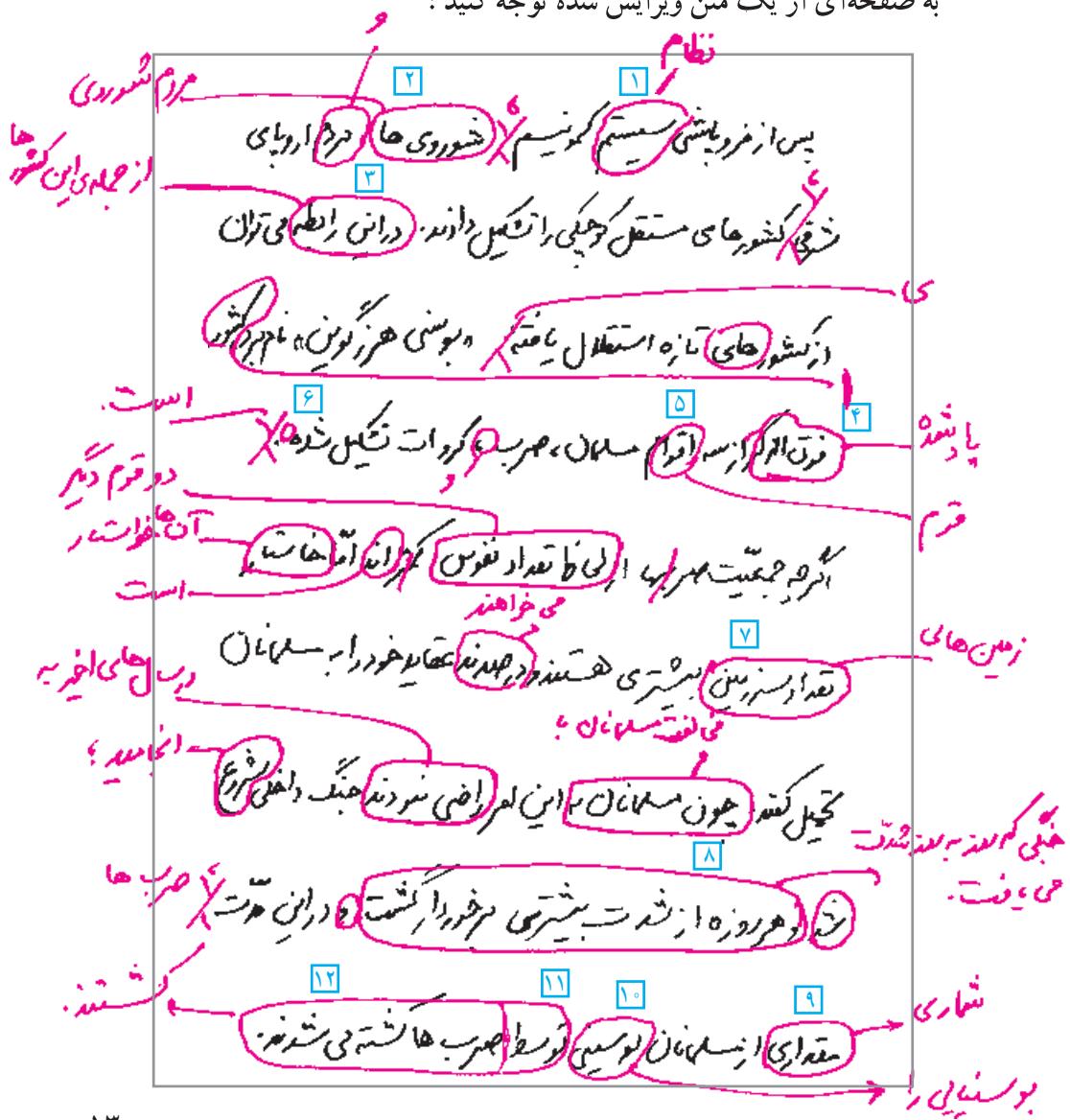

ویرایش

به صفحه‌ای از یک متن ویرایش شده توجه کنید:

برای ویرایش نوشه‌هی صفحه‌ی قبل، علایم نگارشی را به درستی در جای خود به کار بردیم و بندها (پاراگراف‌ها) را اصلاح کردیم. این کارها در حوزه‌ی ویرایش فنی است. شما در سال گذشته درباره‌ی ویرایش فنی مطالبی آموختید.

باید دانست اصلاح شکل کلمات و یکسان کردن رسم الخط نیز در حوزه‌ی ویرایش فنی قرار می‌گیرد. بعضی اصلاحات و تغییراتی که در متن ابتدای درس اعمال کردیم، در مقوله‌ی ویرایش فنی جای دارند اما علاوه بر ویرایش فنی آن نوشه را از نظر «ساختار زبان فارسی» نیز ویرایش کردیم؛ یعنی کاربردهای خلاف قواعد دستور و زبان یا تعبیرهای نامناسب و ناروا را در نوشه شناسایی کردیم و شکل درست آن‌ها را به جای اشکال نادرست نشاندیم؛ از جمله:

- ۱) کلمه‌ی «نظام» را به جای «سیستم» قرار دادیم؛ زیرا سیستم یک واژه‌ی بیگانه است.
- ۲) «شوروی‌ها» را به «مردم شوروی» تغییر دادیم؛ زیرا شوروی (صفت نسبی از کلمه‌ی شورا) نام کشور است و جمع بسته نمی‌شود (مثل آلمان‌ها، انگلیس‌ها که نادرست است و باید گفت آلمانی‌ها، انگلیسی‌ها اماً کلمه‌ی شوروی چون خود «ی» نسبت دارد، نمی‌تواند هنگام جمع دوباره «ی» نسبت بگیرد؛ پس، نمی‌توانیم بگوییم شوروی‌ها).
- ۳) عبارت «در این رابطه» را حذف کردیم؛ زیرا این عبارت برگرفته از یک اصطلاح انگلیسی است که ترجمه شده است و به جای «درباره‌ی»، «در مورد» و ... به کار می‌رود.
- ۴) به جای «فوق الذکر» از عبارت «یاد شده» استفاده کردیم؛ زیرا فوق الذکر یعنی «آن‌چه بالاتر از ذکر است» نه «ذکر شده در بالا». دیگر این که به جای آن می‌توان از معادله‌ای مناسبی مانند ذکر شده، یاد شده، پیش‌گفته و ... استفاده کرد.
- ۵) سه اقوام نادرست است و باید گفت سه قوم؛ زیرا در فارسی عدد با محدود مطابقت نمی‌کند.

- ۶) در فعل «تشکیل شده»، «است» بدون قرینه‌ی بعدی یا قبلی حذف شده است.
- ۷) سرزمین یعنی اقلیم و مملکت، در حالی که در این نوشه مقصود زمین یا خاک است. پس سرزمین باید به «زمین» تبدیل شود.
- ۸) به جای عبارت «هر روزه از شدت بیشتری برخوردار گشت» می‌نویسیم «روز به روز شدت می‌یافت»؛ زیرا اولاً جمله کوتاه‌تر می‌شود و ثانیاً صفت «برخوردار» مخصوص امور

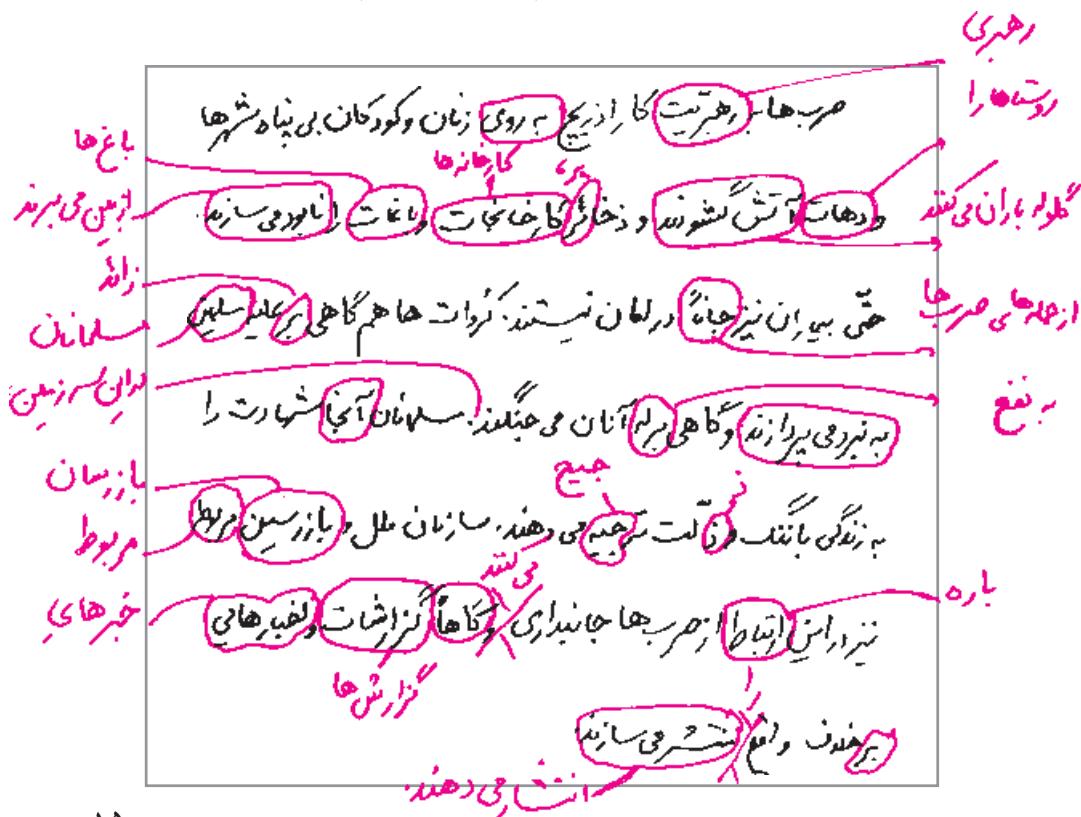
نیک و پسندیده است.

(۹) به جای «مقداری از مسلمانان» باید گفت شماری از مسلمانان؛ زیرا مقدار برای اسم‌های غیرقابل شمارش به کار می‌رود.

(۱۰) کلمه‌ی بوسنی را به بوسنیایی تغییر دادیم؛ زیرا اگر کلمه‌ای به صدای «ی» ختم شود، صفت نسبی آن به جای «ی» با «ایی» ساخته می‌شود؛ مثلاً بوسنیایی، شیلیایی، لیبیایی نه بوسنیی، شیلیی و لیبی.

(۱۱) کلمه‌ی «توسط» به معنی وساطت است و نباید به جای حرف اضافه‌ی «به وسیله» به کار رود.

(۱۲) در جمله‌ای که نهاد وجود داشته باشد، نباید از فعل مجھول استفاده کنیم. به این ترتیب به جای جمله‌ی «در این مدت تعدادی از مسلمانان بوسنیایی توسط صرب‌ها کشته می‌شدند» می‌توان نوشت: «در این مدت صرب‌ها شماری از مسلمانان بوسنیایی را کشتند». اکون بخش دیگری از این نوشته را با هم ویرایش می‌کنیم:

فعالیت

با راهنمایی معلم و با توجه به آن چه سال گذشته خوانده‌اید، درباره‌ی ضرورت ویرایش نوشه‌ی قبل گفت و گو کنید.

این نوع ویرایش را «ویرایش زبانی» می‌گویند. در ویرایش زبانی (ساختاری) به جنبه‌های دستوری و نگارشی یک متن و مطابقت آن‌ها با زبان فارسی معیار می‌پردازیم. پس از آن که مطلبی را نوشته‌یم باید یک بار دیگر آن را بخوانیم. در این بازخوانی مواردی چون حشوها و تکرارها، ناپیوستگی و ناهمگونی مطالب، زیاده‌نویسی، غلط‌های املائی و نگارشی و رسم الخطی و ... خود را نشان می‌دهند.

پس به خاطر داشته باشیم که هیچ نوشه‌ای را نباید پیش از بازخوانی، اصلاح، کاستن‌ها و افزودن‌های لازم، تغییرها، جایه‌جایی مطالب و آراستن و پیراستن عرضه کرد. سعی کنید نوشه‌ی خود را یک بار با صدای بلند برای خود یا کسی دیگر بخوانید. می‌توانید از روی نوشه‌ی خود بخوانید و آن را ضبط کنید و چند بار به آن گوش دهید. در این صورت ضعف‌ها، گره‌ها، ناهمگونی‌ها، ابهام‌ها و ... را به شکلی محسوس و نمایان درمی‌باید.

در ویرایش نوشه، دقّت در ارتباط و انسجام بندها نیز کاری اساسی و مهم است. شاید اکنون برای شما روشن شده باشد که هر نوشه‌ی پس از نگارش به صرف وقت، دقّت و تأمل زیادی نیاز دارد و البته این کار مستلزم حوصله و بردباری فراوان است. بسیار دیده شده است که نویسنده یا پژوهشگری مواد نوشه‌ی خود را به خوبی فراهم کرده اما به دلیل ویرایش نکردن نوشه و خودداری از بازخوانی آن، از زحمات خود بهره‌ای نبرده است. خوب می‌دانید که در ارزش‌یابی یک اثر به فرآورده‌ی نهایی و حاصل کار توجه می‌شود نه رنجی که برای پژوهش کشیده شده است.

چنان‌که قبلاً هم گفتم، نوشتن، محصول آگاهی، خلاقیت، دقّت، حوصله، عشق، علاقه و توجه به ویرایش و پیراستن نوشه از نقایص احتمالی است.

نوشته‌ی ویراسته به جاده‌ای می‌ماند که بارها و بارها کوبیده، صاف و هموار شده باشد.

* * *

خودآزمایی

(۱) عبارت‌های زیر را ویرایش کنید:

□ تیم ملی ایران به رهبریت مری خوب این تیم با انجام شش دیدار متولی و بی‌دری بین بازی که بر هیجان و کشش بود را به سود خود به پایان برد. تیم مقابل که از روحیهٔ بسیار بدی برخوردار بود برخلاف تصور تماشاگران شکست سنگین و بسیار بدی را خوردند مربیان این تیم قبلًا با هم دیدار و به گفت و گو نشستند تا بتوانند تیم‌های طرف‌های مقابل را ارزیابی کنند.

□ آیا چگونه می‌توان به قول معروف برعلیه سوابق گذشته افرادی که نمی‌شناسیم عملیات قانونی انجام و موضوع را بطور دقیق بررسی و ارزیابی کنیم. این کار هم مستلزم شناخت است هم مستلزم صرف وقت فراوان. در غیر این صورت تجسس در کار دیگران جائز نیست.

□ رفتن و برگشتن از نمایشگاه مدتی زیاد طول نینجامید ولی در همان اندک زمان از غرفه‌های زیادی گاهاً دیدار می‌کرد که بسیار جالب توجه بود. یک دورهٔ شاهنامه خریدم زیرا شناسنامه ملت ایران و سند ملیت ماست که باید آن را حفظ و خواند و عبرت از پندها و اندرزهای آن گرفت، همچنین یک دانه دیوان شاعرهٔ معاصر ایران پروین اعتصامی را خریدم. پس بدنبال آن گشت و گزاری در سایر دیگر غرفه‌ها کردم و سرانجام از نمایشگاه خط و خوشنویسی که در جنب نمایشگاه برپا گشته شده بود بازدید کردم. آثاری نفیس و هنرمندانه که چشم‌نواز بودند را ملاحظه و لذت بردم ...

(۲) جمله‌های زیر را به دو صورت ویرایش کنید.

□ رستم در شاهنامه، پهلوان قوى‌ای توصیف شده است.

□ او دلایل کافی‌ای برای سخن خود ارائه داد.

□ در کنار آن خط، خط موازی‌ای بکشید.